

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

Ο κύρ - Παναγής ήταν μπακάλης με λεφτά, με τιμή και με υπόληψη!

Όλη την ημέρα ξενοκούνιαζε, ενέθνε την ρετίσινα «στην διαπασών», πουλούσε ρετίσινα κατωτέρως ποιότητας για «καρολίνα», μισχο-πουλούσε ταραμά παλιών αντί για φρέσκο, ξόδευε όλα του τα περιουσιανά φασόλια πουλώντας τα για νέα πούρς είκοσι εφτά δραχμές την οκά, κ' αφού έδινε κ' έτρενε, εκλείνε το μαγαζί του και τραβούσε άργα για το σπίτι του.

Καθόταν μοναχός σ' ένα δωμάτιο ψηλά στον Λυκαβητό. Ήταν άντυπαντρος, εγγένης άνθρωπος, αδέρφια, μάνα και πατέρας τους είχε στο χωριό. Όλος ο δικός του κόσμος βρισκόταν στην πατρίδα. Σ' αυτόν δεν ζέμνε παρά ή «σέσουλα» κ' ή ζιγαριά! Τι τους ήθελε τους άλλους!

Αμπάρωνε την πόρτα.

Αυτές ή δυο τον επλουτίσαν, αυτές τον έκαναν άνθρωπο, αυτές του δώσανε τόσα λεφτά και δόξα και τιμή και υπόληψη, ώστε να του προσέρευουν σήμερα το καλύτερο κοριτσιό του χωριού του, την Λιλή του βουλευτού κ. Πιτσούνη που δεν τονλούσε άλλοτε, ούτε το σπίτι της, περνώντας απ' τον δρόμο, να κιντάξη, σηκώνοντας τα μάτια του.

Όλα τα χρήματα, όλες τις εισοράξεις της ημέρας, στη τσέπη κίθε βράδυ και απ' εκεί στο σπίτι του. Τά έχωνε στο στρώμα, στις γωνιές, κάτω από το πάτωμα, μέσα σε κουτιά του τεκεκέ, μην του τ'άφανε τα ποντίκια...

Ελάβαινε όμως και τα μέτρα του. Μόλις έμπαινε, κίταζε από όλες τις πλευρές, μήπως παραφηνάει κανένας. Αμπάρωνε την πόρτα, με μια μεγάλη, σαν βελίτσα κλειδωνιά, έβαζε για ασφάλεια πίσω και το λαβομάνο, έβαζε και το μεγάλο το ερμάρι και πάνω απ' αυτά έβαζανε ένα πρόχωμα από τις καρφέλες! Στο τέλος έβαζε, για μεγαλύτερη ασφάλεια και τα χοντρά παπούτσια του—αβύθλιες στρατιωτικές μαυρομπογιατισμένες—και έπειτα έπερνε το πιστόλι του, το άνοιγε, το κίταζε, έβλεπε ότι ήταν γεμάτο και τούβαζε στο κομοδίνο δίπλα του.

«Ασφάλεια!... Έπειτα ύστερα και το παράθυρο από μέσα, περνώντας ένα σιδερένιο λουστό.

Οχύρωσις!... — «Α! Όλα κ' όλα! Όσα ξέρει ο κύρ-Παναγής, δεν τα ξέρει ο κόσμος όλος!

Ήταν ανάγκη να σιγουρευτή και το παράθυρο και το σιγουρέυει. Θυμάται πως κάτι τέτοιο έλεγε κ' ο παπας στο χωριό σαν ήτανε μικρός. Δεν τ' θυμάται και καλά, μα κάπως έτσι τόλεγε:

«Ας είν' καλά ή σέσουλα.

Χρησιμοποιούσε λοιπόν, δσους σιδερένιους λουστους είχε, κάτι λουστους χοντρούς σαν μπράτσο μικρού παιδιού κ' έπερτε ήσυχος πειά στο κρεβάτι του.

Σε λίγο άκουγόταν το ροχαλιτό του, ροχαλιτό παχνιδέμου! Ή ψυχή του κύρ-Παναγή άνηγερο τότε σε άλλες σφαίρες. Σε μια χώρα μυθική, χώρα ονειρευμένη, όπου θά εινε άσφαλώς ο Παράδεισος των μπακάληδων! Τα βουνά εκεί εινε από ζαμπόν, τα ποτάμια τρέχουν γεμάτα ρετσινάτο, που κυλάει με παιχνίδια και μ' άφρους, τα άνθη εινε από ταραμά, ή θάλασσα εινε από λάδι και τα ψάρια εκεί μέσα, οι κολιοί, οι τόνοι, ή σαρδέλλες και οι άστακοί, κολυμπούν μαζί με τα κουτιά τους!

Οι άρχονταλιές εινε στρωμένες άντι με πετραδάκια, με πράσινες

έληές, ή πέτρες εινε από τυρί, τα κεραμιδια από «μπρία» και τ'ά βουνά δεν ρίχνει τον χειμώνα χιόνι, αλλά ζάχαρι.

Οι φλουδες των δένδρων εινε από χαβιάρι μαύρο και τα φύλλα από κάπταρι και από τους κλάδους κρέμονται τα φρούτα έτοιμα και ζουσερβαρισμένα!...

Άληθινός Παράδεισος!...

Μά εκείνο, ιδίως, που τον έκανε άναμφισβήτητο παράδεισο, ήταν ή άπόλυτη έλλειψη ποτικών, άστνομοίας πόλεων, άφροανόμων και νόμων περι άσχροκερδείας, διατηρήσεων, άστυνάτρων και των συναφών μπερδεφοδουλειών και ένοχλήσεων του μάταιου αυτού κόσμου... Στον παράδεισο αυτό, τον όνειρεμένο έκοβε ο κύρ-Παναγής και πούλαγε, πούλαγε κ' έκοβε, πούλαγε κ' έγδνε, πούλαγε κ' έσόδιαζε, χωρίς διατίμηση, δίχως ζιγαριά, χωρίς συνείδηση και χωρίς φόβο. «Αχ! τί ώραίο όνειρο!... Κ' έπόστιαζε λεφτά, λεφτά με ούρά! Χαρτονομίσματα που σιβαζόντουσαν εκεί πάνω, βουνά χάρτινα, λεφτά, λεφτά!...

Από ασφάλεια δέ; Όση δεν φαν- Έβεβαιούτο ότι ήτανε γεμάτο. τασθήκατε ποτέ. Ασφάλεια παραδεισένια.

Ότε κλέφτες, ούτε άστυνόμοι, ούτε τίποτε...

Ότε χαμιά ανάγκη εκεί πάνω από κλειδασιές χοντροές και λαβομάνους και καρφέλες και ερμάρια πίσω από την πόρτα και σιδερα χοντρά σαν δεσποτικά μασοτούνια, πίσω από το παράθυρο...

Και ροχάλιζε, ροχάλιζε ήχηρά, γλυκά, σαν από το στόμα του να είχε άνοιξει μια βουσι από λίρες κ' έτρεξε - έτρεξε να γείμηση το μαγαζί του και το σπίτι του και όλη την περιοχή και το χωριό του και όλες τις ξεροφρεματιές και τις βαθιές χαράδες της πατρίδας του και όλο τον γύρω κόσμο από χρυσά φλουριά, ντούπιες άστραφρερές, πεντόλιρα και λίρες...

Αυτή τη στιγμή, από κάτω από το κρεβάτι, που είχε κρυφτή από νορίες, γλύστρες σιγά-σιγά κ' άδουρβα ένας λαοδούτης. Σύρθηκε ως το κομοδίνο, πήρε το πιστόλι του κύρ-Παναγή και...

— Και έπειτα τι έγινε; — Έπειτα τί έγινε; Του πήρε τα λεπτά!...

Ο κύρ-Παναγής είχε κλειδώσει και άμπαρώσει το δωμάτιο, κλειδώνοντας και τον κλέφτη μέσα...

Όταν τ'ό πρωί ξύπνησε ο κύρ-Παναγής κ' είδε τι έπαθε λίγο έλειψε να ξεραθή. Θάμπωσαν τα μάτια του, λύγισαν τα γονάτά του, βούϊζαν τ' αυτιά του!...

Μά δεν πέθανε ο κύρ-Παναγής. Δεν έπαθε συγκοπή. Όυτε συμφορή. Συναθήσε σιγά-σιγά. Και στο τέλος κούνησε το κεφάλι του και ειπε:

— «Ας είνε... Τι να γίνη... Ας είν' καλά ή σέσουλα!...

Κι άρχισε πάλι τη δουλειά του. Τό ξεκοκύνισμα. Σταμ. Σταμ.

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

Οι παρακάτω Τουρκικές παροιμίες κλείνουν μέσα Τήν Λιλή του τους έννοιες πολύ γενικές, και εινε από τις ωραιότερες του τουρκικού λαού:

— «Όταν ο Θεός δίνει κάτι σ' έναν άνθρωπο, δεν τον ρωτάει τίνος γνός εινε.

— «Ο άνθρωπος που εινε άνθρωπος, δεν κάνει δυο φορές το ίδιο σφάλμα.

— Μην κλάις τους νεκρούς, μόνο κλαίγε τους τρελλούς.